10.3 Přímá a nepřímá řeč

V češtině po *slovesech mluvení* mohou následovat buď slova, která jsou vyslovena, uzavřena v uvozovkách, anebo slovo „že“, po němž následuje oznámení toho, co bylo řečeno. Prvnímu způsobu se říká *přímá řeč*, druhému *nepřímá řeč*.

Řekl: „Já jsem Kristus“. – Přímá řeč

Řekl, že je Kristus. – Nepřímá řeč

Nepřímá řeč se vyskytuje nejen po *slovesech mluvení*, ale i po *slovesech myšlení* (např. pocity, víra, poznání, učení se, obava…).

Myslel jsem, že on je Kristus.

Přímá řeč

Přímá řeč se v řečtině vyjadřuje čtyřmi způsoby:

1. K uvedení přímé řeči se použije slovo ὁτι (je tak ekvivalentem dvojtečky v češtině).
2. Participium slovesa λεγω se přidává bezprostředně před přímou řeč (i zde je participium ekvivalentem dvojtečky v češtině). Např. και ἐκηρυσσεν λεγων· Ἐρχεται ... (Mk 1,7) a zvěstoval (říkaje): „Přichází“
3. Kombinace 1. a 2., tedy jak ὁτι, tak také participium slovesa λεγω.
4. Nic nevyznačuje začátek přímé řeči.

Ve většině tištěných textů je začátek přímé řeči vyznačen velkým písmenem. Nejstarší rukopisy však byly psané celé velkými písmeny, a proto vyznačení přímé řeči vyjadřuje pouze názor vydavatelů tištěného textu a není součástí textu samotného (zpočátku je však praktické přepokládat, že mají pravdu!).

– Nic však nevyznačuje konec přímé řeči v řečtině. Proto je těžké mít jistotu ohledně toho, kde přímá řeč končí (např. v Jn 3 není jasné, kde mezi verši 10 a 21 končí řeč, která začala ve v. 10).

Nepřímá řeč

Nepřímá řeč je v řečtině vyjádřená slovem ὁτι („že“), a je proto celkem jasná.

Např. θεωρω ὁτι προφητης εἶ συ (Jn 4,19)

– Vidím, že jsi prorok.

Důležitá gramatika

Řečtina používá časy původních slov nebo myšlenek.[1]

Příklady

ἠκουσεν ὁτι Ἰησους ἐρχεται

Zaslechla, že Ježíš přichází. (Jn 11,20)

οὐκ ἐπιστευσαν οἱ Ἰουδαιοι περι αὐτου ὁτι ἦν τυφλος. (Jn 9,18)

Židé o něm neuvěřili, že byl slepý.

Nápověda

Nenechte se zmást *třemi* různými významy slova ὁτι:

1. Uvádí přímou řeč (= dvojtečka).
2. Uvádí nepřímou řeč (= „že“).

[1] To znamená, že v ní neexistuje něco jako souslednost časů v angličtině.

Jako slovo s významem „protože“.